

Βρυξέλλες, 14.9.2018
COM(2018) 627 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Σχετικά με τη συνολική λειτουργία των επίσημων ελέγχων που εκτελέστηκαν στα κράτη μέλη (2014-2016) για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί τροφίμων και ζωοτροφών και προς τους κανόνες περί υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων

{SWD(2018) 402 final}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

TOC

1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Η παρούσα έκθεση περιγράφει τη συνολική έκβαση των δραστηριοτήτων ελέγχου των εθνικών αρχών¹ και της Επιτροπής, οι οποίες αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας και εμπιστοσύνης στους τομείς της ασφάλειας τροφίμων, της υγείας των ζώων και των φυτών, της καλής διαβίωσης των ζώων, της βιολογικής γεωργίας και των συστημάτων ποιότητας. Οι εν λόγω τομείς είναι εξαιρετικά σημαντικοί για την καθημερινή ζωή των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), αλλά και για την ομαλή διεξαγωγή του εμπορίου τροφίμων, ζώων και φυτών τόσο στην ίδια την ΕΕ όσο και με χώρες εκτός ΕΕ. Η έκθεση καλύπτει τα έτη 2014 έως 2016 και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι εθνικές αρχές των κρατών μελών κατέδειξαν μέσω των ετήσιων εκθέσεων τους σχετικά με τους επίσημους ελέγχους ότι εξακολουθούν να ανταποκρίνονται στον σημαντικό τους ρόλο, όπως αυτός προβλέπεται από τη νομοθεσία περί τροφίμων και ζωοτροφών. Οι πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των επίσημων ελέγχων και της επιβολής της νομοθεσίας, το εύρος των οποίων κυμαίνεται από την αναδιοργάνωση υπηρεσιών μέχρι τη βελτίωση της χρήσης των εργαλείων πληροφορικής, είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικές και αποδεικνύονται καθοριστικής σημασίας ενόψει της πρόκλησης για την αποτελεσματική αξιοποίηση των δημόσιων δαπανών.

Εντούτοις, η Επιτροπή σημειώνει επίσης τις σαφείς ενδείξεις από τα κράτη μέλη σχετικά με τον συνεχή περιορισμό των πόρων προσωπικού για σκοπούς ελέγχου, καθώς και το γεγονός ότι μια δυνητική περαιτέρω μείωση θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά τα επίπεδα και την ποιότητα των ελέγχων, καθώς και την ικανότητα απόκρισης σε επείγοντα περιστατικά. Αυτό ενδέχεται να αποτελέσει σημαντικό ζήτημα κατά τη μελλοντική ανάπτυξη των επίσημων ελέγχων, το οποίο η Επιτροπή θα λάβει δεόντως υπόψη κατά την κατάρτιση νομοθεσίας στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας και το οποίο ενδεχομένως θα επιδιώξουν να αντιμετωπίσουν και τα κράτη μέλη μέσω, μεταξύ άλλων, νέων πληροφοριακών συστημάτων, αναδιοργάνωσης και βελτίωσης των διαδικασιών.

Βάσει μιας ανάλυσης των ελέγχων της Επιτροπής, παραδείγματα των οποίων παρατίθενται στο έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής² που συνοδεύει την παρούσα έκθεση, μπορεί να διαπιστωθεί ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν συνολικά τα απαιτούμενα συστήματα ελέγχου τα οποία διασφαλίζουν σε γενικές γραμμές αποδεκτά επίπεδα συμμόρφωσης. Ωστόσο, οι έλεγχοι της Επιτροπής εξακολουθούν επίσης να εντοπίζουν ανεπάρκειες σε επίσημους ελέγχους και επισημαίνουν ότι υπάρχουν ακόμα περιθώρια βελτίωσης και ότι θα πρέπει να αποφεύγεται τυχόν εφησυχασμός. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις τεράστιες προσπάθειες που καταβάλλονται από τα κράτη μέλη, π.χ. για την περαιτέρω ενίσχυση των ελέγχων βάσει κινδύνου και των στοχευμένων ελέγχων, καθώς και για την υποστήριξή τους με αποτελεσματικά συστήματα πληροφορικής.

¹ Το άρθρο 44 παράγραφος 4 και παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 προβλέπει την υποχρέωση της Επιτροπής να υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, καθώς και να καθιστά διαθέσιμη στο κοινό, ετήσια έκθεση σχετικά με τη συνολική λειτουργία των ελέγχων στα κράτη μέλη.

² Έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει το έγγραφο: Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη συνολική λειτουργία των επίσημων ελέγχων που εκτελέστηκαν στα κράτη μέλη (2014-2016) για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί τροφίμων και ζωοτροφών και προς τους κανόνες περί υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων.

Η συστηματική παρακολούθηση, εκ μέρους της Επιτροπής, των πορισμάτων των ελέγχων της, σε συνδυασμό, κατά περίπτωση, με άλλα εργαλεία επιβολής της νομοθεσίας, περιλαμβανομένης της λελογισμένης χρήσης της διαδικασίας επί παραβάσει, εξακολουθεί να αποδεικνύεται αποτελεσματικό μέσο για την αντιμετώπιση των αδυναμιών συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις της ΕΕ, θεωρείται δε σημαντική, σε συνδυασμό και με το έμπρακτο ενδιαφέρον της Επιτροπής, για μια βαθύτερη και δικαιότερη εσωτερική αγορά και καλύτερη νομοθετική πρακτική, στόχοι οι οποίοι συνιστούν υψηλές πολιτικές προτεραιότητες για την τρέχουσα Επιτροπή³. Η Επιτροπή στηρίζει επίσης τα κράτη μέλη, όπως και χώρες εκτός ΕΕ, στην εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ με ποικίλα μέσα, όπως η παροχή τεχνικής βοήθειας και κατάρτισης μέσω του εργαλείου «Καλύτερη κατάρτιση για ασφαλέστερα τρόφιμα» (BTSF), καθώς και μέσω της έμπρακτης προώθησης αυτής της συμμόρφωσης.

Οι έλεγχοι της Επιτροπής και οι σχετικές δραστηριότητες παρακολούθησης παρέχουν στα κράτη μέλη, στην Επιτροπή και στα ενδιαφερόμενα μέρη μια σαφή εικόνα του βαθμού εφαρμογής της νομοθεσίας σχετικά με τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, καθώς και των κανόνων για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων. Συμβάλλουν επίσης σημαντικά στη διαδικασία νομοθετικής αναθεώρησης που αποσκοπεί στο να διασφαλίζεται ότι η ενωσιακή νομοθεσία είναι «κατάλληλη για τον επιδιωκόμενο σκοπό». Με την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 τον Δεκέμβριο του 2019⁴, η έκδοση των εκτελεστικών και κατ'εξουσιοδότηση πράξεων που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό θα δώσει δυνατότητες αξιοποίησης της γνώσης που αποκτάται από τις δραστηριότητες ελέγχου και παρακολούθησης της Επιτροπής με σκοπό την ενίσχυση και στήριξη των επίσημων ελέγχων κατά τα επόμενα χρόνια. Ο στόχος των νέων κανόνων είναι να επωφεληθούν επιχειρήσεις και αρχές από τον περιορισμό του διοικητικού φόρτου, καθώς και από τις αποτελεσματικότερες διαδικασίες και τους ενισχυμένους ελέγχους. Οι καταναλωτές θα επωφεληθούν από τον υψηλότερο βαθμό διαφάνειας στον τρόπο εκτέλεσης των ελέγχων με στόχο τη διασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων και υψηλών προδιαγραφών υγείας των φυτών και υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων, καθώς και όσον αφορά την πρόληψη της απάτης.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Υπάρχει ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο της ΕΕ το οποίο αποσκοπεί στη διασφάλιση υψηλών επιπέδων προστασίας της υγείας και εμπιστοσύνης στους τομείς της ασφάλειας τροφίμων, της υγείας των ζώων και των φυτών, της καλής διαβίωσης των ζώων, της

³ [Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή της 15ης Ιουλίου 2014](#) και [επιστολές ανάθεσης αποστολής της 1ης Νοεμβρίου 2014 του προέδρου προς τους αντιπροέδρους](#) και τους Επιτρόπους.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, για την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 999/2001, (ΕΚ) αριθ. 396/2005, (ΕΚ) αριθ. 1069/2009, (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, (ΕΕ) αριθ. 652/2014, (ΕΕ) 2016/429 και (ΕΕ) 2016/2031, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 και των οδηγιών του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ, 1999/74/ΕΚ, 2007/43/ΕΚ, 2008/119/ΕΚ και 2008/120/ΕΚ και για την κατάργηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 854/2004 και (ΕΚ) αριθ. 882/2004, των οδηγιών του Συμβουλίου 89/608/ΕΟΚ, 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 91/496/ΕΟΚ, 96/23/ΕΚ, 96/93/ΕΚ και 97/78/ΕΚ και της απόφασης 92/438/ΕΟΚ του Συμβουλίου (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους), [ΕΕ L 95 της 7.4.2017, σ. 1-142](#).

βιολογικής γεωργίας και των συστημάτων ποιότητας. Οι εν λόγω τομείς έχουν πολύ μεγάλο αντίκτυπο στην καθημερινότητα των πολιτών της ΕΕ, οι οποίοι δικαίως αναμένουν υψηλές προδιαγραφές. Οι υψηλές προδιαγραφές συνιστούν επίσης προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή του εμπορίου τροφίμων, ζώων και φυτών τόσο στην ίδια την ΕΕ όσο και με χώρες εκτός ΕΕ. Η αποτελεσματική εφαρμογή των επίσημων ελέγχων⁵ στους οποίους βασίζονται οι εν λόγω προδιαγραφές είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της αξιοπιστίας αυτού του πλαισίου.

Η Επιτροπή διαδραματίζει σημαίνοντα ρόλο στο συνολικό πλαίσιο ελέγχου σε επίπεδο ΕΕ, το οποίο καθορίζεται μέσω του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004⁶ και περιλαμβάνει τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου διαφάνειας. Το άρθρο 44 παράγραφος 4 και παράγραφος 6 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει την υποχρέωση της Επιτροπής να υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, καθώς και να καθιστά διαθέσιμη στο κοινό, ετήσια έκθεση σχετικά με τη συνολική λειτουργία των ελέγχων στα κράτη μέλη λαμβάνοντας υπόψη:

- τις ετήσιες εκθέσεις που υποβάλλουν οι εθνικές αρχές σχετικά με τις δραστηριότητες ελέγχου τους·
- την έκβαση των ελέγχων της Επιτροπής που διεξάγονται στα κράτη μέλη· και
- οποιεσδήποτε άλλες σχετικές πληροφορίες.

Η παρούσα έκθεση καλύπτει την περίοδο 2014 έως 2016.

3. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002⁷, ή «γενική νομοθεσία για τα τρόφιμα», αποδίδει την αρχική ευθύνη για τη διασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων στις επιχειρήσεις τροφίμων/ζωοτροφών καθ' όλο το μήκος της συναφούς αλυσίδας. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007⁸ περιέχει απαιτήσεις για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1151/2012⁹ προβλέπει απαιτήσεις για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

⁵ «επίσημος έλεγχος»: κάθε μορφή ελέγχου που πραγματοποιεί η αρμόδια αρχή ή η Ένωση για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες περί υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων·

⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων – [EE L 165 της 30.4.2004, σ. 1](#).

⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων - [EE L 31 της 1.2.2002, σ. 1](#).

⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 - [EE L 189 της 20.7.2007, σ. 1](#).

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2012, για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων - [EE L 343 της 14.12.2012, σ. 1](#).

Τα κράτη μέλη οφείλουν να εξακριβώνουν εάν οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων πληρούν τις απαιτήσεις της ενωσιακής νομοθεσίας σχετικά με την ασφάλεια τροφίμων και ζωοτροφών, την υγεία ζώων και φυτών, την καλή διαβίωση των ζώων, την παραγωγή βιολογικών προϊόντων και τα συστήματα ποιότητας. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εφαρμόζουν συστήματα επίσημων ελέγχων. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 ορίζει με τη σειρά του απαιτήσεις για τα εν λόγω συστήματα ελέγχου και για τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων.

Τα κράτη μέλη πρέπει να καταρτίζουν πολυετή εθνικά σχέδια ελέγχου (ΠΕΣΕ) και ετήσιες εκθέσεις σχετικά με τη διενέργεια των εν λόγω ελέγχων. Οφείλουν να υποβάλλουν τα ΠΕΣΕ και τις ετήσιες εκθέσεις στην Επιτροπή¹⁰.

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 ορίζει επίσης κανόνες σχετικά με τους ελέγχους εκ μέρους της Επιτροπής προκειμένου να εξακριβώνεται η συμμόρφωση των κρατών μελών προς τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από τη σχετική ενωσιακή νομοθεσία.

4. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

4.1. ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Κατά το διάστημα 2014 έως 2016 λίγα μόνο κράτη μέλη υπέβαλαν τις ετήσιες εκθέσεις τους στις υπηρεσίες της Επιτροπής εντός της προθεσμίας που προβλέπεται από το άρθρο 44 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 («εντός έξι μηνών από το τέλος του έτους στο οποίο αναφέρεται η έκθεση»). Η μη συμμόρφωση προς την προβλεπόμενη προθεσμία αντικατοπτρίζει, μεταξύ άλλων, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη με τη συγκέντρωση σε κεντρικό επίπεδο όλων των δεδομένων που είναι αναγκαία για την κατάρτιση της ετήσιας έκθεσης. Παράδειγμα: μέχρι τις 10 Ιουλίου 2017, η ετήσια έκθεση για το 2016 είχε υποβληθεί από τρία κράτη μέλη (επί συνόλου 28), η ετήσια έκθεση για το 2015 από 25 κράτη μέλη και η ετήσια έκθεση για το 2014 από το σύνολο των 28 κρατών μελών. Οι ετήσιες εκθέσεις των κρατών μελών ποικίλλουν επίσης σημαντικά σε ό,τι αφορά τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζουν τα δεδομένα και τη φύση των δεδομένων που παρουσιάζουν.

Αυτά τα δύο στοιχεία συνιστούν ιδιαίτερη πρόκληση για τις υπηρεσίες της Επιτροπής, οι οποίες είναι επιφορτισμένες με την κατάρτιση της έκθεσης που προβλέπεται από το άρθρο 44 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και πρέπει να επανεξετάζουν όλες τις ετήσιες εκθέσεις για την εν λόγω περίοδο προκειμένου να εντοπίζουν σημαντικές τάσεις στην εκτέλεση των επίσημων ελέγχων, καθώς και περιπτώσεις μη συμμόρφωσης στο πλαίσιο των συγκεκριμένων ελέγχων. Το τρέχον έργο για την εκπόνηση της εκτελεστικής πράξης που προβλέπεται στο άρθρο 113 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2017/625 αναμένεται να συμβάλει στην επίλυση αυτού του προβλήματος στο μέλλον μέσω της θέσπισης τυποποιημένων προτύπων για την υποβολή των ετήσιων εκθέσεων των κρατών μελών. Αυτά θα επιτρέπουν επίσης στα κράτη μέλη να συλλέγουν ευκολότερα και ταχύτερα τις πληροφορίες που χρειάζονται για τις ετήσιες εκθέσεις σε κεντρικό επίπεδο, καθώς και να τις υποβάλλουν στις υπηρεσίες της Επιτροπής.

¹⁰ Άρθρα 41 έως 44 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004.

4.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ

Οι εκθέσεις των κρατών μελών περιελάμβαναν στοιχεία που δείχνουν ότι συνολικά η καθιερωμένη τάση στα κράτη μέλη προς ολοένα και περισσότερους ελέγχους βάσει κινδύνου συνεχίζεται. Με τον τρόπο αυτό, και μέσω της επικέντρωσης σε τομείς που παρουσιάζουν τους μεγαλύτερους κινδύνους, διασφαλίζεται η βέλτιστη δυνατή χρήση των πόρων. Ωστόσο, και όπως επιβεβαιώνεται από λογιστικούς ελέγχους εκ μέρους των υπηρεσιών της Επιτροπής, οι έλεγχοι βάσει κινδύνου δεν εφαρμόζονται σε όλους τους τομείς για τους οποίους προβλέπονται.

Υπάρχει μια ιδιαίτερη δυσκολία κατά την ερμηνεία ή τη σύγκριση δεδομένων σχετικά με περιπτώσεις μη συμμόρφωσης οι οποίες εντοπίζονται κατά τη διάρκεια των επίσημων ελέγχων που διενεργούνται δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004. Το άρθρο 3 του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι οι έλεγχοι πρέπει να διενεργούνται με συχνότητα η οποία λαμβάνει υπόψη τον κίνδυνο. Κατά συνέπεια, ένα εμφανώς υψηλό ποσοστό εντοπισμού περιπτώσεων μη συμμόρφωσης δεν υποδηλώνει οπωσδήποτε ένα γενικά χαμηλό επίπεδο συμμόρφωσης αλλά μπορεί ουσιαστικά να υποδηλώνει καλή στόχευση ελέγχων βάσει κινδύνου. Η διαπίστωση του εάν ένα υψηλό ποσοστό περιπτώσεων μη συμμόρφωσης αντικατοπτρίζει τη διενέργεια αποτελεσματικών και ορθά στοχευμένων επίσημων ελέγχων ή χαμηλό επίπεδο συμμόρφωσης δεν είναι εφικτή μόνο μέσω της εξέτασης των ετήσιων εκθέσεων. Οι διαπιστώσεις αυτές πρέπει να γίνονται μέσω επιτόπιων αξιολογήσεων, όπως εκείνες που διενεργούνται κατά τη διάρκεια λογιστικών ελέγχων από τις υπηρεσίες της Επιτροπής (βλ. κεφάλαιο 5).

Μία ακόμα συνέπεια της αυξανόμενης εφαρμογής ελέγχων βάσει κινδύνου είναι ότι τα δεδομένα σχετικά με περιπτώσεις μη συμμόρφωσης δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα από το ένα έτος στο άλλο καθώς οι περισσότεροι στοχευμένοι έλεγχοι ενδέχεται να οδηγούν στον εντοπισμό (σχετικά) περισσότερων περιπτώσεων μη συμμόρφωσης. Αρκετές από τις ετήσιες εκθέσεις των κρατών μελών τονίζουν αυτό το στοιχείο.

Ένα σαφές πλεονέκτημα των περισσότερων στοχευμένων ελέγχων είναι ότι περισσότεροι πόροι καθίστανται δυνητικά διαθέσιμοι για σκοπούς παρακολούθησης και επιβολής της νομοθεσίας, αρκετές δε από τις εκθέσεις παρείχαν αποδείξεις της προόδου που συντελείται στον συγκεκριμένο τομέα. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη μπορούν κατά πρώτον να επικεντρώνονται περισσότερο στη συστηματική παρακολούθηση των επίσημων ελέγχων και στα προβλήματα που συνδέονται με την επιβολή της νομοθεσίας και, κατά δεύτερον, στη δραστηριότητα ελέγχου και επιβολής της νομοθεσίας εκ μέρους των φορέων με ιστορικό χαμηλής συμμόρφωσης, γεγονός το οποίο βελτιώνει τη συνολική ασφάλεια των προϊόντων και συμβάλλει στη διαμόρφωση ίσων όρων ανταγωνισμού για όλους τους φορείς, ευνοώντας με τον τρόπο αυτό και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Ορισμένες εκθέσεις παρέχουν πληροφορίες σχετικά και με άλλες δραστηριότητες που αναλαμβάνονται προκειμένου να ενισχυθεί συνολικά η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα ελέγχων και επιβολής της νομοθεσίας. Οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν την αναδιοργάνωση και την ενοποίηση υπηρεσιών ελέγχου, τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ υπηρεσιών και τον συντονισμό των ελέγχων, όπως και την ανακατανομή τους. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει σε ό,τι αφορά την ενισχυμένη χρήση της πληροφορικής προς υποστήριξη της συλλογής, διάδοσης και ανάλυσης των δεδομένων σχετικά με τους ελέγχους και την επιβολή της νομοθεσίας. Αυτό, με τη σειρά του, συμβάλλει στον καλύτερο συντονισμό και στόχευση/προγραμματισμό των ελέγχων.

Ο περιορισμός των πόρων και των δημοσίων δαπανών σε όλα τα κράτη μέλη οδηγούν σε τέτοιες προσπάθειες για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας.

Τέλος, οι περισσότερες εκθέσεις αναφέρουν βελτιώσεις σε ό,τι αφορά την εκτέλεση των ελέγχων μέσω της επανεξέτασης των διαδικασιών, της οργάνωσης της κατάρτισης και της αυξημένης διαθεσιμότητας σχετικού υλικού τεκμηρίωσης (μεταξύ άλλων και επιγραμμικά). Ορισμένες εκθέσεις χαρακτήρισαν επίσης την έκβαση των εθνικών λογιστικών ελέγχων (βλ. *Εθνικά συστήματα λογιστικών ελέγχων, κεφάλαιο 4.4*) ως συναφή πηγή βελτιώσεων και αποτελεσματικότητας. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής διενήργησαν λογιστικούς ελέγχους σε κράτη μέλη ώστε να συγκεντρώσουν πληροφορίες σχετικά με τα εφαρμοζόμενα μέτρα για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των ελέγχων τους, όπως προβλέπεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004. Αυτό αποδείχθηκε σημαντικό προκειμένου να τονιστεί η ανάγκη για επικέντρωση περισσότερο στην ποιότητα παρά στον αριθμό των ελέγχων ως μέτρο συνολικής αποτελεσματικότητας.

4.3 ΔΙΑΠΙΣΤΩΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

Στα κυριότερα σημεία μη συμμόρφωσης που εντοπίζονται από τα κράτη μέλη περιλαμβάνονται τα εξής: οι απαιτήσεις υγιεινής που αφορούν τη λειτουργία, τις δομές ή τον εξοπλισμό· το σύστημα Ανάλυσης Κινδύνου και Κρίσιμων Σημείων Ελέγχου (HACCP)· η επισήμανση τροφίμων και ζωοτροφών· οι πρόσθετες ύλες σε τρόφιμα και ζωοτροφές· η μη τήρηση αρχείων ή η προβληματική τήρησή τους και η μικροβιολογική μόλυνση. Ενώ ο εντοπισμός των βαθύτερων αιτιών της μη συμμόρφωσης είναι γενικά περιορισμένος, ορισμένοι τις αποδίδουν στη συχνή εναλλαγή προσωπικού μεταξύ των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών, συχνά λόγω χαμηλών αποδοχών, γεγονός το οποίο έχει επιπτώσεις σε ό,τι αφορά την αδιάλειπτη χρήση καλών πρακτικών υγιεινής, καθώς και στην έλλειψη κατάρτισης για υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων ή/και στην έλλειψη γνώσης των σχετικών απαιτήσεων. Το τελευταίο αυτό στοιχείο δημιουργεί μια κάποια ανησυχία δεδομένου ότι, στο πλαίσιο της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, την κύρια ευθύνη για την ορθή εφαρμογή των κανόνων έχουν οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων.

Δεδομένης της συνεισφοράς του συστήματος HACCP στην προσπάθεια για παραγωγή ασφαλών τροφίμων και προκειμένου α) να ληφθεί μια καλή συνολική εικόνα της κατάστασης και β) να εντοπιστούν ευκαιρίες για βελτιώσεις, οι υπηρεσίες της Επιτροπής ανέλαβαν μια σειρά από λογιστικούς ελέγχους επί του συστήματος HACCP το 2014. Τα αποτελέσματα αυτής της σειράς ελέγχων συγκεντρώθηκαν υπό μορφή έκθεσης επισκόπησης, η οποία δημοσιεύτηκε τον Ιούνιο του 2015¹¹. Αυτό οδήγησε με τη σειρά του στην ανάληψη πρωτοβουλιών σχετικά με την κατάρτιση, στην ανταλλαγή πληροφοριών επί ορθών πρακτικών και στην ανασκόπηση των τρεχουσών απαιτήσεων του συστήματος HACCP, καθώς και στην εκπόνηση οδηγιών σχετικά με αυτές τις απαιτήσεις. Ομοίως, όσον αφορά την υγιεινή, οι υπηρεσίες της Επιτροπής ξεκίνησαν μια ανασκόπηση της επιχειρησιακής υγιεινής και των επίσημων ελέγχων σε σφαγεία, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, ώστε να εντοπιστούν τρόποι διασφάλισης καλύτερων συνθηκών υγιεινής στα σφαγεία. Το συγκεκριμένο έργο αποσκοπεί στον εντοπισμό κοινών προβλημάτων, στη διάδοση ορθών πρακτικών και περιλαμβάνει στοιχεία κατάρτισης.

4.4 ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ: ΜΕΤΡΑ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

Τα κράτη μέλη οφείλουν να δηλώνουν στις εκθέσεις τους τα μέτρα επιβολής της νομοθεσίας που έχουν λάβει. Παρότι συμπεριλήφθηκαν δεδομένα σχετικά με τις δράσεις επιβολής της νομοθεσίας, ανεξάρτητα από την ποιότητα ή τον βαθμό λεπτομέρειας αυτών των πληροφοριών, είναι πολύ δύσκολο να γίνουν ουσιαστικές συγκρίσεις μεταξύ των εκθέσεων των κρατών μελών. Ωστόσο, οι εκθέσεις υποδηλώνουν συνολικά μια μεγαλύτερη έμφαση στις δράσεις παρακολούθησης και επιβολής της νομοθεσίας. Ορισμένα κράτη μέλη ανέφεραν τη θέσπιση διοικητικών προστίμων (σε αντίθεση με την επιβολή της νομοθεσίας μέσω των εθνικών δικαστηρίων) ή την αύξηση αυτών των προστίμων προκειμένου να ενισχυθεί η αποτρεπτική τους ικανότητα. Ενδιαφέροντα παραδείγματα εναλλακτικών και φερόμενων ως αποτελεσματικών μέσων για τη βελτίωση της συμμόρφωσης αποτελούν η ανάκληση των προστίμων εφόσον ο παραβάτης παρακολουθήσει κατάρτιση, η διενέργεια περισσότερων επίσημων επιθεωρήσεων και η επιβολή υψηλότερων προστίμων για τους παραβάτες, καθώς και η παροχή κατάρτισης που ακολουθείται από επιθεωρήσεις για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας.

4.5 ΕΘΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ

Οι λογιστικοί έλεγχοι εκ μέρους των κρατών μελών επί των επίσημων συστημάτων ελέγχου τους, όπως προβλέπεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004, είναι σημαντικοί για τη συνολική διαχείριση των εν λόγω ελέγχων, καθώς παρέχουν διαβεβαιώσεις ότι οι έλεγχοι διενεργούνται όπως απαιτείται, με πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματικότητά τους και, κατά περίπτωση, προτάσεις για βελτιώσεις. Όλα τα κράτη μέλη επιβεβαιώνουν ότι οι λογιστικοί αυτοί έλεγχοι εφαρμόζονται, ορισμένα όμως κράτη μέλη ανέφεραν ότι η εφαρμογή των προγραμματισμένων προγραμμάτων λογιστικών ελέγχων περιορίστηκε λόγω έλλειψης πόρων. Υπάρχουν σημαντικές διακυμάνσεις μεταξύ των κρατών μελών αλλά αυτό θεωρείται λογικό διότι κάθε κράτος μέλος εφαρμόζει τους δικούς του κύκλους λογιστικών ελέγχων και επικεντρώνεται σε διαφορετικούς τομείς προτεραιότητας. Από την πλευρά τους, οι υπηρεσίες της Επιτροπής εξακολουθούν να οργανώνουν τακτικές συνεδριάσεις των εθνικών εμπειρογνομόνων των κρατών μελών για τους λογιστικούς ελέγχους (δίκτυο εθνικών συστημάτων λογιστικών

¹¹ [Αριθμός αναφοράς έκθεσης ΓΔ Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων \(SANTE\) 2015-7752: HACCP.](#)

ελέγχων - δίκτυο NAS), με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων, τον εντοπισμό κοινών προβλημάτων και τον προσδιορισμό ορθών/βέλτιστων πρακτικών για την ικανοποίηση των απαιτήσεων που διέπουν τους λογιστικούς ελέγχους. Επιπλέον, οι υπηρεσίες της Επιτροπής έχουν εφαρμόσει μια σειρά ελέγχων επί του NAS προκειμένου να διαμορφώσουν μια σφαιρική εικόνα του τρόπου λειτουργίας του (βλ. κεφάλαιο 5 για περισσότερες λεπτομέρειες).

4.6 ΠΟΡΟΙ

Δεδομένων των πιέσεων επί των δημοσίων δαπανών, οι υπηρεσίες της Επιτροπής έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στα όσα αναφέρουν οι εκθέσεις σχετικά με τους διαθέσιμους πόρους ελέγχων, παρότι τα κράτη μέλη δεν οφείλουν προς το παρόν να αναφέρονται ειδικά σε αυτό το θέμα. Ωστόσο, πολλές από τις εκθέσεις αναφέρθηκαν σε αυτό. Ορισμένα κράτη μέλη ανέφεραν ρητά ότι η στελέχωσή τους δεν επαρκεί προκειμένου να μπορούν να εκτελούν το σύνολο των απαιτούμενων ελέγχων. Άλλα δήλωσαν ότι –είτε σε συγκεκριμένους τομείς είτε σε ορισμένα επίπεδα ελέγχων– είχαν φτάσει σε ένα όριο πέραν του οποίου περαιτέρω μειώσεις θα σήμαιναν ότι διακυβεύονται τόσο τα επίπεδα ή/και η ποιότητα των ελέγχων όσο και η ικανότητα απόκρισης σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης. Η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας ορίζεται επίσης ως σαφής στόχος της στρατηγικής ελέγχων σε σειρά κρατών μελών. Η έλλειψη πόρων δεν αφορούσε μόνο τη στελέχωση αλλά και τον εξοπλισμό σε ορισμένα κράτη μέλη (π.χ. για εργαστήρια ή μέσα μεταφοράς του προσωπικού ελέγχων, με επιπτώσεις στην εκτέλεση των ελέγχων).

5. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Στο πλαίσιο των ελέγχων της ΕΕ, οι υπηρεσίες της Επιτροπής αναλαμβάνουν λογιστικούς ελέγχους ώστε να εξακριβώνεται η συμμόρφωση προς τη νομοθεσία περί τροφίμων και ζωοτροφών, υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων, καθώς και προς τις απαιτήσεις για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων. Οι εκθέσεις των λογιστικών ελέγχων περιλαμβάνουν συστάσεις για την αντιμετώπιση των διαπιστούμενων ανεπαρειών. Οι εκθέσεις, τα σχέδια δράσης των κρατών μελών για την εφαρμογή των συστάσεων και τα προφίλ ανά χώρα που τεκμηριώνουν την πρόοδο σε ό,τι αφορά την εφαρμογή αυτών των σχεδίων δημοσιεύονται¹², παρέχοντας στα ενδιαφερόμενα μέρη και στους πολίτες έναν πραγματικό και διαφανή απολογισμό του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη ανταποκρίνονται στην υποχρέωση τους για ορθή εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας.

Οι δραστηριότητες ελέγχου εκ μέρους της Επιτροπής στα κράτη μέλη, οι οποίες παρουσιάζονται λεπτομερέστερα μέσω παραδειγμάτων στο έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής¹³ που συνοδεύει την παρούσα έκθεση, επικεντρώθηκαν σε βασικές προτεραιότητες της Επιτροπής, όπως π.χ. στα επίσημα συστήματα ελέγχων για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (ΦΠΠ), στην καλή διαβίωση των ζώων και στη μικροβιακή αντοχή, καθώς και σε πολλούς άλλους κρίσιμους τομείς για την ασφάλεια των τροφίμων και την υγεία των ζώων ή των φυτών.

¹² https://ec.europa.eu/food/audits_analysis_en

¹³ Έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει το έγγραφο: Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη συνολική λειτουργία των επίσημων ελέγχων που εκτελέστηκαν στα κράτη μέλη (2014-2016) για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί τροφίμων και ζωοτροφών και προς τους κανόνες περί υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων.

Διάφορες σειρές λογιστικών ελέγχων εκ μέρους της Επιτροπής στα κράτη μέλη κάλυψαν ελέγχους επί της εμπορίας και χρήσης, καθώς και επί της αδειοδότησης και βιώσιμης χρήσης των ΦΠΠ^{14,15,16}. Μέσω αυτών των ελέγχων διαπιστώθηκαν αδυναμίες σχετικά με την αδειοδότηση και την εμπορία των ΦΠΠ σε διάφορους τομείς, αλλά και ένας συνεχώς αυξανόμενος αριθμός καλά σχεδιασμένων επίσημων συστημάτων ελέγχου επί των χρηστών. Πρόοδος έχει συντελεστεί σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της οδηγίας για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων¹⁷ με τη θέσπιση συστημάτων κατάρτισης και πιστοποίησης επαγγελματιών και τις δοκιμές των ψεκαστήρων. Ωστόσο, η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία –βασικότατο στοιχείο της οδηγίας– παραμένει σε κατάσταση πλημμελούς εφαρμογής. Αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί από τα κράτη μέλη μέσω των αναθεωρημένων εθνικών σχεδίων δράσης, το οποία θα ελεγχθούν από την Επιτροπή. Όλες οι ανωτέρω δραστηριότητες αποσκοπούν στη βελτίωση των υφιστάμενων συστημάτων ελέγχου των κρατών μελών και στην παροχή διαβεβαιώσεων στους καταναλωτές σχετικά με την ολόενα και πιο υπεύθυνη και ορθολογική χρήση των ΦΠΠ.

Σε ό,τι αφορά την καλή διαβίωση των ζώων, η Επιτροπή εγκαινίασε ένα τριετές έργο για τη διευκόλυνση και τη διασφάλιση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης των ζώων κατά τη μεταφορά τους. Αυτό συμπεριέλαβε την εκπόνηση οδηγών καλής πρακτικής για πέντε κύρια είδη ζώων (βοοειδή, άλογα, χοίροι, πουλερικά και πρόβατα) και την αξιολόγηση της χρήσης τους με σκοπό τη βελτίωση της συμμόρφωσης προς τους κανόνες της ΕΕ περί καλής διαβίωσης. Επισκέψεις σε κράτη μέλη με ορθές πρακτικές σχετικά με τους ελέγχους επί οχημάτων μεταφοράς ζώων σε συνδυασμό με τη διευκόλυνση, εκ μέρους της Επιτροπής, των ανταλλαγών μεταξύ εθνικών σημείων επαφής των κρατών μελών, συνέβαλαν στην ενίσχυση της προστασίας των ζώων κατά τη μεταφορά τους. Εξίσου χρήσιμη ήταν μια εξέταση βάσει εγγράφων, καθώς και μια σειρά λογιστικών ελέγχων σχετικά με την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους, η οποία επέτρεψε την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τη διοργάνωση εκδηλώσεων εκπαιδευτικού χαρακτήρα.

Στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης 2011 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων απειλών από τη μικροβιακή αντοχή (ΜΑ), η Επιτροπή διενήργησε ελέγχους επί της εφαρμογής της υποχρεωτικής παρακολούθησης και αναφοράς της ΜΑ σε ζώα και τρόφιμα, καθώς και δραστηριότητες για τη συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με πολιτικές για την ενθάρρυνση της συνετής χρήσης των αντιβιοτικών σε ζώα. Ευκαιρίες βελτίωσης και ορθές πρακτικές που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια αυτών των δραστηριοτήτων χρησιμοποιήθηκαν επίσης για την εκπόνηση του συνολικού «Ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης κατά της μικροβιακής αντοχής (ΜΑ) στο πλαίσιο της προσέγγισης “Μία υγεία”»¹⁸.

Αξίζει να σημειωθούν δύο ακόμα δραστηριότητες της Επιτροπής.

¹⁴ [Αριθμός αναφοράς έκθεσης ΓΔ \(SANTE\) 2016-6004: Φυτοπροστατευτικά προϊόντα - Εμπορία και χρήση](#)

¹⁵ [Αριθμός αναφοράς έκθεσης: ΓΔ \(SANTE\) 2016-6250: Φυτοπροστατευτικά προϊόντα - Αδειοδότηση](#)

¹⁶ [Αριθμός αναφοράς έκθεσης ΓΔ \(SANTE\) 2014-7567: Φυτοφάρμακα.](#)

¹⁷ Οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων – (ΕΕ L 309 της 24.11.2009, σ. 71-86).

¹⁸ https://ec.europa.eu/health/amr/antimicrobial-resistance_en

Πρώτον, «εκθέσεις επισκόπησης» εκπονούνται πλέον για τις περισσότερες σειρές λογιστικών ελέγχων. Σκοπός τους είναι να παρέχουν μια σφαιρική εικόνα των ελέγχων που διενεργούνται στα κράτη μέλη σε έναν συγκεκριμένο τομέα και να εντοπίζουν θέματα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για όλα τα κράτη μέλη. Επίσης, αναδεικνύουν τις δυσχέρειες που διαπιστώνονται στην εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας, καθώς και διαπιστωμένες ορθές πρακτικές. Δεύτερον, χρησιμοποιούνται σε μεγαλύτερο βαθμό η ανάλυση βάσει εγγράφων και οι διερευνητικές αποστολές για τη συμπλήρωση του έργου των ελέγχων, ώστε να παρέχεται στην Επιτροπή μια σαφέστερη εικόνα του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί η ενωσιακή νομοθεσία, καθώς και των προβλημάτων που ενδέχεται να ανακύπτουν κατά την εφαρμογή της. Εκθέσεις επισκόπησης αυτών των δραστηριοτήτων εκπονούνται και δημοσιεύονται επίσης.

Οι δύο αυτές δραστηριότητες έχουν σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να στηρίζουν την πολιτική της Επιτροπής σχετικά με τη νομοθετική αναθεώρηση, η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση μιας ενωσιακής νομοθεσίας που παραμένει ενημερωμένη και πρακτική και μπορεί να επιβάλλεται με εύλογο κόστος, σε συνάρτηση προς τις πραγματικές εξελίξεις, οπότε και καθίσταται «κατάλληλη για τον επιδιωκόμενο σκοπό». Υπό αυτή την έννοια, οι έλεγχοι που διενεργούνται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής συμβάλλουν άμεσα στο πρόγραμμα για τη βελτίωση της νομοθεσίας¹⁹. Οι εκθέσεις επισκόπησης περιλαμβάνουν επίσης πληροφορίες σχετικά με προγραμματιζόμενες δράσεις βάσει των πορισμάτων των εκθέσεων. Με σκοπό τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με συμπεράσματα, ορθές πρακτικές ή διδάγματα που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις, αυτές κοινοποιούνται επίσης στο πλαίσιο του προγράμματος BTSF²⁰.

6. ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η λήψη αποτελεσματικών και συνεχιζόμενων μέτρων που διασφαλίζουν την ορθή εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας σε ολόκληρη την Ένωση παραμένει προτεραιότητα της Επιτροπής στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα έκθεση. Η προηγούμενη έκθεση²¹ περιέγραφε τους τρόπους με τους οποίους η Επιτροπή παρακολουθεί συστηματικά τα πορίσματα των ελέγχων της και τις σχετικές συστάσεις. Οι εν λόγω διαδικασίες εξακολούθησαν να είναι αποτελεσματικές σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση της μεγάλης πλειονότητας των διαπιστούμενων ανεπαρειών. Στα τέλη του Δεκεμβρίου 2016 τα κράτη μέλη έλαβαν διορθωτικά μέτρα ή εξέφρασαν ικανοποιητικές δεσμεύσεις για αντιμετώπιση των ανεπαρειών εντός αποδεκτών προθεσμιών:

- για το 97% των συστάσεων που προέκυψαν από ελέγχους κατά τον κύκλο της περιόδου αναφοράς 2012-2014· και

¹⁹ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how_en

²⁰ Το πρόγραμμα BTSF είναι μια πρωτοβουλία κατάρτισης της Επιτροπής, η οποία απευθύνεται σε αξιωματούχους που εργάζονται σε αρμόδιες αρχές στα κράτη μέλη και σε χώρες εκτός ΕΕ, και η οποία αφορά τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, καθώς και τους κανόνες για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα: https://ec.europa.eu/food/safety/btsf_en

²¹ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη συνολική λειτουργία των επίσημων ελέγχων στα κράτη μέλη όσον αφορά την ασφάλεια των τροφίμων, την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων και την υγεία των φυτών <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52013DC0681>

- για το 94% των συστάσεων που προέκυψαν από ελέγχους κατά τον κύκλο της περιόδου αναφοράς 2013-2015.

Η πολιτική της Επιτροπής σχετικά με τις δράσεις επιβολής της νομοθεσίας περιλαμβάνει την παρακολούθηση του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζεται η ενωσιακή νομοθεσία, την επίλυση προβλημάτων με τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση πιθανών παραβιάσεων της νομοθεσίας και τη λήψη μέτρων επί παραβάσει δυνάμει του άρθρου 258 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης²², κατά περίπτωση. Η εκκίνηση τέτοιων διαδικασιών κατά κρατών μελών που δεν διασφάλισαν την εφαρμογή των απαιτήσεων σχετικά με την *καλή μεταχείριση των ορνίθων ωοπαραγωγής* και την απαγόρευση των μη διευθετημένων κλωβών το 2012 οδήγησε στη λήψη ταχέων διορθωτικών μέτρων από ορισμένα κράτη μέλη, αποτρέποντας την ανάγκη προσφυγής σε δικαστικές διαδικασίες στις περισσότερες περιπτώσεις. Αυτό καταδεικνύει ότι η λελογισμένη χρήση της διαδικασίας επί παραβάσει σε τομείς εξέχουσας σημασίας, όπου η νομοθεσία προβλέπει σαφείς νομικές απαιτήσεις, μπορεί να αποδειχθεί πολύ αποτελεσματική για την επίτευξη των απαιτούμενων διορθωτικών ενεργειών. Η Επιτροπή υιοθέτησε παρόμοια προσέγγιση σε ό,τι αφορά την καλή μεταχείριση των χοίρων εντός των εκμεταλλεύσεων και την ομαδική στέγαση των χοιρομητέρων.

Παρά τις ανωτέρω προσπάθειες, η εφαρμογή και επιβολή του δικαίου της ΕΕ εξακολουθεί να παρουσιάζει προκλήσεις και προϋποθέτει αυξημένη έμφαση στην επιβολή με γνώμονα την εξυπηρέτηση του γενικού συμφέροντος. Η επιβολή υποστηρίζει και συμπληρώνει την επίτευξη των προτεραιοτήτων πολιτικής. Το έργο που επιτελείται ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική επιβολή της υφιστάμενης ενωσιακής νομοθεσίας πρέπει να αναγνωρίζεται από όλους όσοι εμπλέκονται στην επιβολή της ενωσιακής νομοθεσίας ως καθοριστικός παράγοντας της διασφάλισης του ότι το έργο που αφιερώνεται στην εκπόνηση νέας νομοθεσίας ανταποκρίνεται στον σκοπό του.

Η εταιρική σχέση μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, που διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην εφαρμογή της νομοθεσίας, πρέπει να ενισχυθεί, προκειμένου οι πολίτες να απολαμβάνουν τα οφέλη του δικαίου της ΕΕ. Οι δράσεις επιβολής της νομοθεσίας πρέπει να εφαρμόζονται με τη δέουσα ταχύτητα. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για την επιβολή της ενωσιακής νομοθεσίας και την προσφυγή σε περιπτώσεις παραβιάσεων.

Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει και θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την ικανότητά τους να επιβάλλουν το δίκαιο της ΕΕ και να παρέχουν ένδικο βοήθημα και μέσα για να διασφαλίσουν ότι οι τελικοί χρήστες του δικαίου της ΕΕ — είτε πρόκειται για ιδιώτες είτε για επιχειρήσεις — μπορούν να απολαύσουν πλήρως των δικαιωμάτων τους. Τα δίκτυα και η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών αποτελούν σημαντικές πτυχές αυτής της προσπάθειας.

Οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές ή σώματα επιθεώρησης που προβλέπονται από την ενωσιακή νομοθεσία διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή και την επιβολή. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην κατάλληλη και επαρκή προετοιμασία των εν λόγω φορέων για την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

²² Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>

Τέλος, σύμφωνα με τις αρχές του προγράμματος για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η Επιτροπή θα επικεντρωθεί στην καλύτερη εφαρμογή των νόμων της ΕΕ μέσω των οποίων διασφαλίζεται καλύτερη επιβολή προς όφελος τόσο των πολιτών όσο και των επιχειρήσεων.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι εθνικές αρχές των κρατών μελών κατέδειξαν μέσω των ετήσιων εκθέσεων τους σχετικά με τους επίσημους ελέγχους ότι εξακολουθούν να ανταποκρίνονται στον σημαντικό τους ρόλο, όπως αυτός προβλέπεται από τη νομοθεσία περί τροφίμων και ζωοτροφών. Οι πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των επίσημων ελέγχων και της επιβολής της νομοθεσίας, το εύρος των οποίων κυμαίνεται από την αναδιοργάνωση των υπηρεσιών μέχρι τη βελτίωση της χρήσης των εργαλείων πληροφορικής, είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικές και αποδεικνύονται καθοριστικής σημασίας ενόψει της πρόκλησης για την αποτελεσματική αξιοποίηση των δημόσιων δαπανών.

Εντούτοις, η Επιτροπή σημειώνει επίσης τις σαφείς ενδείξεις από τα κράτη μέλη σχετικά με τον συνεχή περιορισμό των πόρων προσωπικού για σκοπούς ελέγχου, καθώς και το γεγονός ότι μια δυνητική περαιτέρω μείωση θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά τα επίπεδα και την ποιότητα των ελέγχων, καθώς και την ικανότητα απόκρισης σε επείγοντα περιστατικά. Αυτό ενδέχεται να αποτελέσει σημαντικό ζήτημα κατά τη μελλοντική ανάπτυξη των επίσημων ελέγχων, το οποίο η Επιτροπή θα λάβει δεόντως υπόψη κατά την κατάρτιση νομοθεσίας στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας και το οποίο ενδεχομένως θα επιδιώξουν να αντιμετωπίσουν και τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων μέσω νέων πληροφοριακών συστημάτων, αναδιοργάνωσης και βελτίωσης των διαδικασιών.

Βάσει μιας ανάλυσης των ελέγχων της Επιτροπής, παραδείγματα των οποίων παρατίθενται στο έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση, μπορεί να διαπιστωθεί ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν συνολικά τα απαιτούμενα συστήματα ελέγχου, τα οποία διασφαλίζουν σε γενικές γραμμές αποδεκτά επίπεδα συμμόρφωσης. Ωστόσο, οι έλεγχοι της Επιτροπής εξακολουθούν να εντοπίζουν ανεπάρκειες σε επίσημους ελέγχους και επισημαίνουν ότι υπάρχουν ακόμα περιθώρια βελτίωσης και ότι θα πρέπει να αποφεύγεται τυχόν εφησυχασμός. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις τεράστιες προσπάθειες που καταβάλλονται από τα κράτη μέλη, π.χ. για την περαιτέρω ενίσχυση των ελέγχων βάσει κινδύνου και των στοχευμένων ελέγχων, καθώς και για την υποστήριξή τους με αποτελεσματικά συστήματα πληροφορικής.

Η συστηματική παρακολούθηση, εκ μέρους της Επιτροπής, των πορισμάτων των ελέγχων της, σε συνδυασμό, κατά περίπτωση, με άλλα εργαλεία επιβολής της νομοθεσίας, περιλαμβανομένης της λελογισμένης χρήσης της διαδικασίας επί παραβάσει, εξακολουθεί να αποδεικνύεται αποτελεσματικό μέσο για την αντιμετώπιση των αδυναμιών συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις της ΕΕ και θεωρείται σημαντική, σε συνδυασμό επίσης με το έμπρακτο ενδιαφέρον της Επιτροπής, για μια βαθύτερη και δικαιότερη εσωτερική αγορά και καλύτερη νομοθετική πρακτική, στόχοι οι οποίοι συνιστούν υψηλές πολιτικές προτεραιότητες για την τρέχουσα Επιτροπή. Η Επιτροπή στηρίζει επίσης τα κράτη μέλη, όπως και χώρες εκτός ΕΕ, στην εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ με ποικίλα μέσα, όπως η παροχή τεχνικής βοήθειας και κατάρτισης μέσω του εργαλείου «Καλύτερη

κατάρτιση για ασφαλέστερα τρόφιμα» (BTSTF), καθώς και μέσω της έμπρακτης προώθησης αυτής της συμμόρφωσης.

Οι έλεγχοι της Επιτροπής και οι σχετικές δραστηριότητες παρακολούθησης παρέχουν στα κράτη μέλη, στην Επιτροπή και στα ενδιαφερόμενα μέρη μια σαφή εικόνα του βαθμού εφαρμογής της νομοθεσίας σχετικά με τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, καθώς και των κανόνων για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων. Συμβάλλουν επίσης σημαντικά στη διαδικασία νομοθετικής αναθεώρησης που αποσκοπεί στο να διασφαλίζεται ότι η ενωσιακή νομοθεσία είναι «κατάλληλη για τον επιδιωκόμενο σκοπό». Με την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 τον Δεκέμβριο του 2019, η έκδοση των εκτελεστικών και κατ'εξουσιοδότηση πράξεων που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό θα δώσει δυνατότητες αξιοποίησης της γνώσης που αποκτάται από τις δραστηριότητες ελέγχου και παρακολούθησης της Επιτροπής με σκοπό την ενίσχυση και στήριξη των επίσημων ελέγχων κατά τα επόμενα χρόνια. Ο στόχος των νέων κανόνων είναι να επωφεληθούν επιχειρήσεις και αρχές από τον περιορισμό του διοικητικού φόρτου, καθώς και από τις αποτελεσματικότερες διαδικασίες και τους ενισχυμένους ελέγχους. Οι καταναλωτές θα επωφεληθούν από τον υψηλότερο βαθμό διαφάνειας στον τρόπο εκτέλεσης των ελέγχων με στόχο τη διασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων και υψηλών προδιαγραφών υγείας των φυτών και υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων, καθώς και όσον αφορά την πρόληψη της απάτης.